

Таблиця 27

Розподіл відповідей респондентів на запитання: „Як Ви вважаєте (очікуєте), протягом наступних одного-двох місяців доходи Вашої родини будуть зростати швидше, ніж ціни, приблизно тими ж темпами, що і ціни, або повільніше?“, %

	<i>Січень 2006</i>	<i>Квітень 2006</i>	<i>Вересень (перша декада) 2006</i>	<i>Вересень (третя декада) 2006</i>
Доходи будуть зростати повільніше, ніж ціни	71	74	76	78
Доходи та ціни будуть зростати однаковими темпами	25	22	20	18
Доходи будуть зростати швидше, ніж ціни	4	3	4	4

ДИНАМІКА САМООЦІНКИ МАТЕРІАЛЬНОГО СТАНОВИЩА

Моніторинг таких показників суб'єктивної самооцінки, як відповіді на запитання „Якщо рівень матеріального добробуту середнього мешканця України взяти за деякий середній показник, то як Ви би, порівняно з ним, оцінили власне матеріальне становище?“ та “Яке в цілому матеріальне становище Вашої родини?“, дозволяє виявити суттєву зміну в самооцінці свого матеріального становища, відповідно до якого спостерігається стала тенденція збільшення питомою ваги тих, хто оцінює свій стан на середньому рівні та зменшення тих, хто відносить себе до низького та дуже низького рівня.

З вересня 2006 р. з метою вдосконалення інструменту виміру майнового розшарування населення та більш чіткої диференціації населення за матеріальними можливостями було розроблено шкалу з шести градацій, яка більш конкретно визначає рівні споживання та уникає оціночних висловлювань. Перші виміри доводять доцільність такого підходу, свідчать про можливість виділити групи населення, яка живе нижче межі злиденності, нижче межі бідності, виокремити різні можливості покупної спроможності. Так, вересень опитування 2006 р. показало, що 9% обмежують себе в харчуванні, 25% зазначили, що їм вистачає на харчування, але придбання одягу та взуття потребує накопичування та використання заощаджень. Отже, третина населення має вкрай обмежені, й навіть – недостатні, ресурси для забезпечення повсякденних потреб. Ще 31% обрали варіант: „Вистачає на харчування та необхідний одяг, взуття. Для таких покупок, як гарний костюм, мобільний телефон, мала побутова техніка (праска, пілосос тощо), необхідно накопичувати або позичати гроші, брати кредит“. Варіант „Вистачає на харчування, одяг, взуття, інші покупки. Для придбання дорогих речей (велика побутова техніка, телевізор, холодильник, комп'ютер, пральна машина) необхідно накопичувати або позичати гроші“ зазначили 22%. Запропонована шкала дозволила виокремити 10% населення з високим рівнем доходів, яким „Вистачає на харчування, одяг, взуття, дорогі покупки (телевізор, холодильник тощо). Для таких покупок, як нова машина, дачна ділянка тощо, необхідно накопичувати або позичати гроші“. Ще 2,3% можуть дозволити собі все: „Будь-які покупки можу зробити в будь-який час“.

Таблиця 28
**ЯКЩО РІВЕНЬ МАТЕРІАЛЬНОГО ДОБРОБУТУ ПЕРЕСІЧНОГО МешКАНЦЯ УКРАЇНИ ВЗЯТИ ЗА ДЕЯКИЙ
 СЕРЕДНІЙ ПОКАЗНИК, ТО ЯК БИ ВИ, ПОРІВНЯНО З НИМ, ОЦІНИЛИ Б ВЛАСНЕ
 МАТЕРІАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ?**

	Дуже високий	Високий	Вищий за середній	Середній	Нижчий за середній	Низький	Дуже низький	Немає відповіді
12.1994	0	0	3	30	27	24	16	-
03.1995	0	1	4	25	29	26	15	-
05.1995	0	1	4	28	31	24	12	-
08.1995	0	0	2	36	30	21	11	-
02.1996	0	0	3	28	34	23	12	-
12.1996	0	0	2	23	32	29	14	-
02.1997	0	0	2	20	27	31	20	-
04.1997	0	0	2	26	29	26	17	-
05.1997	0	0	2	28	32	25	13	-
06.1997	0	0	1	25	27	27	20	-
09.1997	0	0	2	21	28	31	18	-
12.1997	0	0	1	20	28	31	20	-
01.1998	0	0	1	19	28	34	18	-
02.1998	0	0	1	21	28	31	19	-
03.1998	0	0	2	22	26	31	19	-
06.1998	0	0	2	25	34	25	16	-
10.1998	0	0	3	25	25	31	16	-
12.1998	0	0	2	23	28	29	18	-
03.1999	0	0	2	18	27	29,7	23	-
08.1999	0	0	3	21	26	27	23	-
09.1999	0	0	1	23	30	25	21	-
10.1999	0	0	2	28	27	26	17	-
11.1999	-	0	1	26	26	28	18	1
12.1999	0	0	1	24	29	27	19	-

Продовження таблиці 28
ЯКЩО РІВЕНЬ МАТЕРІАЛЬНОГО ДОБРОБУТУ СЕРЕДНЬОСТАТИСТИЧНОЇ СІМ'Ї УКРАЇНИ ПРИЙНЯТИ
ЗА ДЕЯКИЙ СЕРЕДНІЙ ПОКАЗНИК, ТО ЯК ВИ, ПОРІВНЯНО З НИМ, ОЦІНЮЄТЕ МАТЕРІАЛЬНЕ
СТАНОВИЩЕ ВАШОЇ СІМ'Ї?

	Дуже високий	Високий	Вищий за середній	Середній	Нижчий за середній	Низький	Дуже низький	Немає відповіді
01.2000	0	0	1	25	26	29	19	-
05.2000	0	0	1	22	24	28	24	1
10.2000	0	0	2	29	26	27	16	-
12.2000	0	0	2	29	28	23	18	-
03.2001	0	0	2	28	30	24	16	-
04.2001	0	0	2	26	28	26	18	0
06.2001	0	0	2	25	31	27	15	0
09.2001	0	0	3	30	29	24	14	0
10.2001	0	0	2	28	27	29	14	0
11.2001	0	0	3	37	27	22	11	-
12.2001	-	0	1	27	28	29	14	1
01.2002	0	0	2	31	28	25	14	-
04.2002	0	0	2	37	29	22	9	0
05.2002	0	0	2	30	30	26	12	-
06.2002	0	0	2	35	29	25	8,8	-
12.2002	0	0	2	30	30	25	13	-
02.2003	-	-	2	30	28	26	14	-
04.2003	0	0	3	34	28	25	10	-
10.2003	-	-	2	29	30	25	14	-
01.2004	-	0	2	35	30	22	11	-
02.2004	-	0	3	36	28	22	11	-
03.2004	-	0	2	37	33	20	8	-
04.2004	0	0	2	41	30	19	8	-
05.2004	0	0	4	37	29	21	9	-

Закріплення таблиці 28

**ЯКЩО РІВЕНЬ МАТЕРІАЛЬНОГО ДОБРОБУТУ СЕРЕДНОСТАТИСТИЧНОЇ СІМ'Ї УКРАЇНИ ПРИЙНЯТИ
ЗА ДЕЯКИЙ СЕРЕДНІЙ ПОКАЗНИК, ТО ЯК ВИ, П
ПОРІВНЯНО З НИМ, ОЦІНЮЄТЕ МАТЕРІАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ ВАШОЇ СІМ'Ї?**

	Дуже високий	Високий	Вищий за середній	Середній	Нижчий за середній	Низький	Дуже низький	Немає відповіді
06.2004	-	0	2	36	31	22	9	0
09.2004	-	4	3	41	26	17	9	-
10.2004	-	1	4	45	27	16	7	-
11.2004	0	0	5	46	28	14	6	1
12.2004	-	0	3	49	30	15	3	-
03.2005	-	1	4	38	32	19	6	0
05.2005	0	0	3	43	32	16	5	1
06.2005	0	0	1	39	36	18	6	0
10.2005	0	0	2	36	35	18	8	1
12.2005	0	0	3	37	35	19	5	1
01.2006	0	0	3	41	31	18	6	1
02.2006	0	1	3	38	32	18	7	1
04.2006	0	0	3	45	31	16	5	-
09.2006	0	4	5	36	32	17	6	-

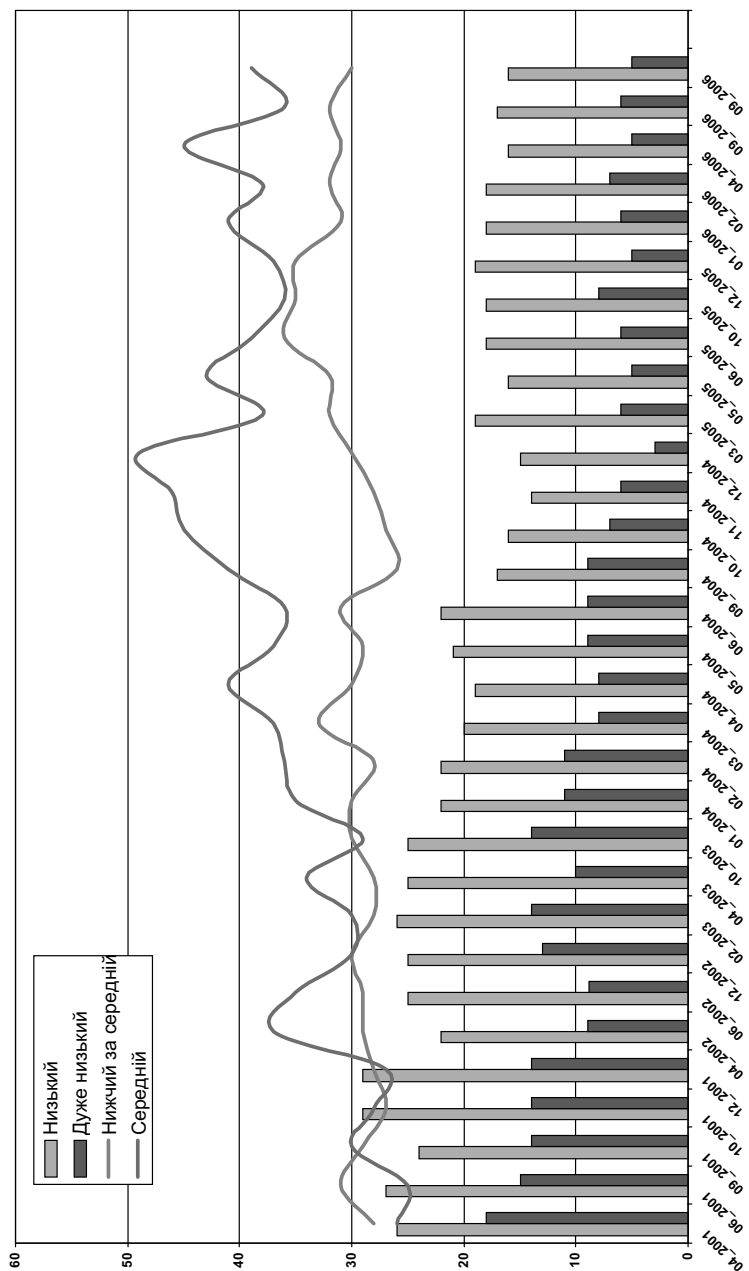

Рис. 9. Динаміка розподілу відповідей на запитання: „Якщо рівень матеріального добробуту середньостатистичної сім’ї України прийняти за деякий середній показник, то як Ви, порівняно з ним, оцінюєте матеріальне становище Вашої сім’ї?“, %

Таблиця 29
Розподіл відповідей на запитання „ЯКЕ В ЦЬОМУ МАТЕРІАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ ВАШОЇ СІМ'Ї?“, %

Дата	Легко зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти	Вистачає на харчування та на придбання необхідних недорогих речей	В цілому на життя вистачає, але придбання речей тривалого вжитку, таких, як меблі, холодильники, уже викликає труднощі	Живемо забезпечено, але зробити деякі покупки ми поки що не в змозі (купити квартиру; автомобіль)	Ми можемо собі дозволити придбати практично все, що хочемо, в будь-який час	Важко відповісти
02.1999	29	40	22	3	0	6
03.1999	48,4	35,9	10,9	1,9	0,2	2,7
06.1999	58	29,3	10,3	1,7	0,1	0,6
09.1999	43,2	37,9	15	2,4	0,2	1,3
12.1999	46,7	37,4	12,8	2,1	0,2	0,8
05.2000	44,2	36	13,8	2,2	0,3	3,5
12.2000	31,8	42,7	19,3	3,2	0,3	2,7
02.2001	37,1	41,8	18,2	2,4	0,1	0,4
03.2001	34,8	42,9	17,7	3,4	0,3	0,9
04.2001	37,8	39,7	17,4	4,3	0,4	0,4
06.2001	32,3	43,9	18,4	2,8	0,3	2,3
09.2001	24,9	41,7	25,1	4,3	0,3	3,7
10.2001	34,9	42,7	17,8	2,9	0,2	1,5
10.2001	28,7	42,7	23,5	3,6	0,5	1
11.2001	28,8	40,4	24	5,8	0,6	0,4
12.2001	35,6	40,9	19,3	2,9	0,4	0,9
01.2002	32,1	44,6	19,6	3	0,3	0,4
02.2002	43,7	37,2	15,3	2,8	0,1	0,9
03.2002	30,3	47,2	19,4	2,4	0,2	0,5
03.2002	30,7	42,4	22,3	3,5	0,3	0,8
06.2002	25,2	46,7	22,3	4,5	0,4	0,7
02.2003	3,2	38	22	4	0	4
09.2003	24,6	45,6	24,2	4,8	0,2	0,6
10.2003	23,9	39,6	24,9	8,7	0,8	2,1
11.2003	26,1	43,1	25,7	4,2	0,4	0,5
12.2003	24	45,6	24,9	4,9	0,2	0,4
02.2004	24,5	39,2	28,9	5,6	0,6	1,2
06.2004	23,2	42,6	28,9	4	0,4	0,9
09.2004	21,4	41,7	30	5	0,3	1,6

Закінчення таблиці 29
Розподіл відповідей на запитання „ЯКЕ В ЦЬЛОМУ МАТЕРІАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ ВАШОЇ СІМ'Ї?”, %

Дата	Ледве зводило кінци з кіцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти	Вистачає на харчування та на придбання необхідних недорогих речей	В цілому на життя вистачає, але придбання речей тривалого вжитку, таких, як меблі, холодильники, уже висликає труднощі	Живемо забезпечено, але зробити деякі покупки ми поки що не в змозі (купити квартиру, автомобіль)	Ми можемо собі дозволити придбати практично все, що хочемо, в будь-який час	Важко відповісти
05.2005	13,5	44,1	33,7	5,6	0,3	2,8
06.2005	16,3	46	33,3	3,6	0,2	0,6
08.2005	19,6	37,8	33,8	5,3	0,2	3,3
10.2005	23,5	41	29	4,2	0,4	1,9
12.2005	18,7	42,9	31,9	5,3	0,5	0,7
01.2006	18,6	45,9	28,1	6,2	0,6	0,6
02.2006	17,1	38,6	36,9	5,8	0,5	1,1
04.2006	16,6	41,9	34,6	5,3	0,4	1,2

Таблиця 29.1
Розподіл відповідей на запитання „ЯКЕ В ЦЬЛОМУ МАТЕРІАЛЬНЕ СТАНОВИЩЕ ВАШОЇ СІМ'Ї?”, %

Дата	Змусили економіти навіть на харчуванні	Вистачає на харчування та необхідні одяг, взуття. Для як гарний костюм, мобільний телефон, маля побутова техніка (праска, пилосос тощо), необхідно накопичувати або позичати гроші	Вистачає на харчування та одяг, взуття, інші покупки. Для придбання дорогих речей (велика побутова техніка, телевізор, холодильник, комп'ютер, пральна машина) необхідно накопичувати або позичати гроші	Вистачає на харчування, одяг, взуття, дорогі покупки (телевізор, холодильник тощо). Для таких покупок, як нова машина, деяка дівчина тощо, необхідно накопичувати або позичати гроші	Будь які покупки можуть зробити в будь-який час	Важко відповісти
09.2006*	9,4	30,7	22	10,4	2,3	0,4

* 3 вересня 2006 р. з метою вдосконалення інструменту виміру майнового розташування населення було змінено шкалу: запропоновано шість описових градаций

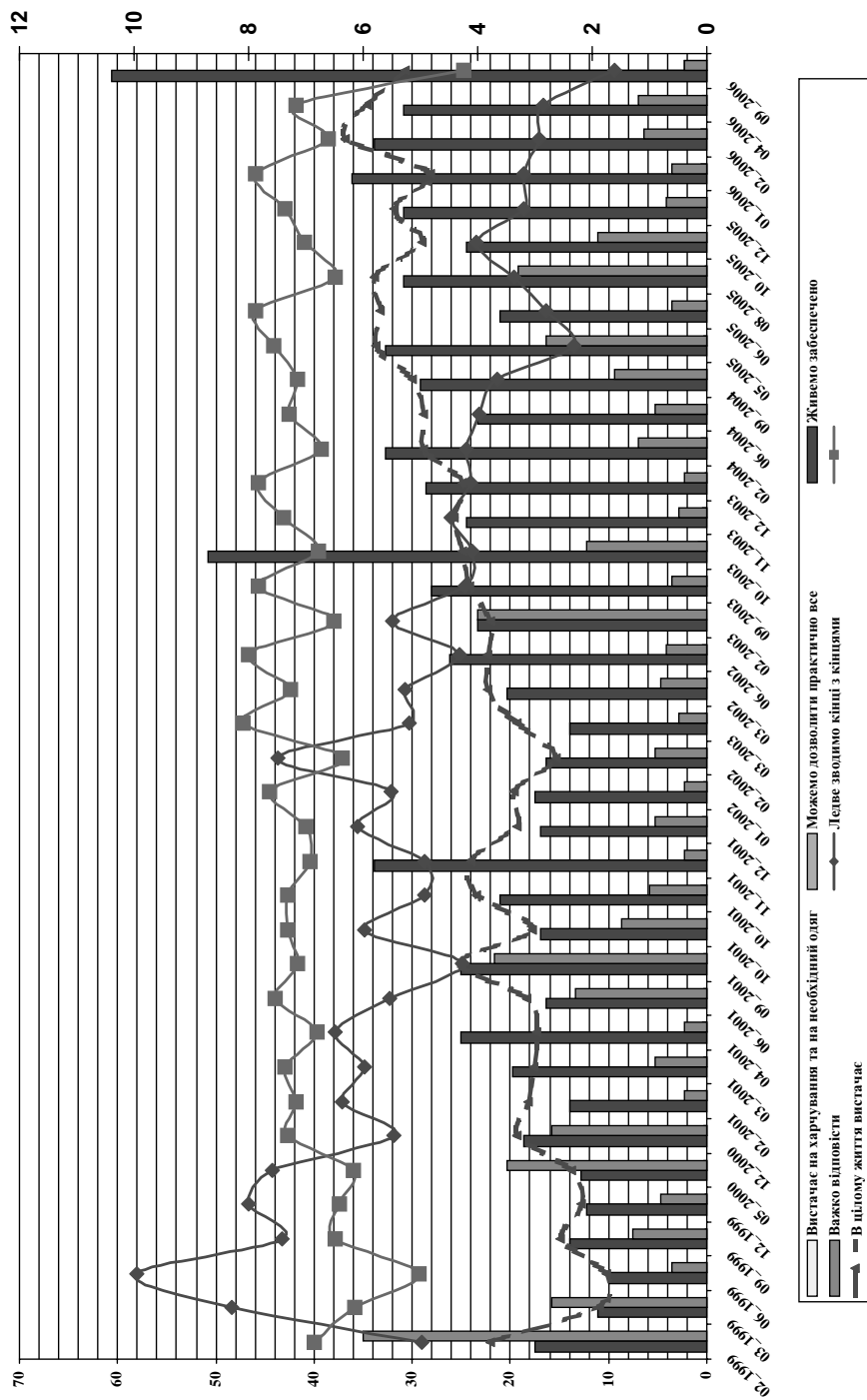

Рис. 10. Динаміка розподілу відповідей на запитання «Яке в цілому матеріальне становище Вашої сім'ї?», %